

Trong suốt tuãn qua, Trung Quãc dúa gúp khó khón læn • Tân Cãng và nêi loín cóa dún thiĉu sí gúc Hói tíi tính nêy khiĔn có 180 ngí i chót và 1,680 ngí i bú thóng. Đín đúu tuãn nêy Cónh sít Trung Quãc læi bún chót thíem 2 ngí i Hói và 1 ngí i bú thóng, tính thiĔr rít gay go. Tín gúi læi Tân Cãng tíc "Biên giúi múi" dúa đúu có đút ra nêy kói quãn Cóng Sãn Tí u chiĉ m toãn thiĔ Hoa læc, khiĔn chónh phú Trung Hoa Quãc dún đúng phúi di tín ra đúo Đói Loan. Tân Cãng chiĉ mút vàng đút rít ríng læn phún læn læi nêy non hiĉm trí • phúa Tíy Hoa læc, biĉn cóng chóy dúi tí Tíy Búc giáp Móng có, xuĉng đún ranh giúi cócs nêc Trung Á nhí Kazakhstan, Kyrgyzstan. Kó đó læi vàng Tíy Nam có khu Tí trí Tíy Tíng, giáp ranh giúi cócs nêc Afghanistan, Pakistan và Ĕn Đó. Ngày nay Tân Cãng dúa trí thành mút vàng kinh tí trù phú và dúi vàng nêy có nhĉu mú dúu læa. Ngoài ra phong trào du khóch đún miĉn nêy dúa phát triĉn múnh, khiĔn Urumqi, thí phú Tân Cãng - phúa Búc gún biĉn giúi Móng Có - dúa trí thành mút đút đô thiĔ hiĉn đúi, và i nhĉng tío nhĉa chóc tríi. Hiĉn nay kó nghúi dúu khó cóa Tân Cãng đúem và cho Búc Kinh múi nêy 61 tí đú-la Mú, mút trong nhĉng ngành kó nghúi tiĔn mau nhĉt cóa kinh tí Trung Quãc.

• Tân Cãng tí xa xía vàn có nhĉu síc dún thiĉu sí vàng Trung Á sinh síng, nhĉng có mút síc dún gúi læi tíc Uighur (đúc theo âm Viít læi uĉay-ghú) đúc thí giúi sím biĉt đún nhĉu nhĉt, và síc tíc nêy síng tríen con đúng bú do Marco Polo (Thí Kó 13) tím ra đú tí Venice (Ý) giao thóng và i cócs nêc Trung Á. Tíc "uĉay-ghú" theo đúo Hói tí thí kó 7, có đúi m đúc biĉt læi cho đún nay vàn cónh biĉt và i síc phát triĉn cóa Hói giúo • Trung Đóng, đú giúi đúng bún síc hiĉn læanh theo dún tíc tính cóa hó. Ngí i Trung Hoa thíi có dúa biĉt đún síc tíc nêy khi cónh cónh "Tí læa" giao thóng và i ngí i Âu chóu, nên gúi đú læi dún "Hói" (chó Hón có nghúa læi trí và), có læi đú læi nhĉng ngí i dúa bú vàng nêy khóc nín ra đúi kiĉm ăn, nay trí và síng tríen đúng Tí Læa đú læi làm ăn và i khóch buĉn giúu cónh bún ngoãi đún. Khi ngí i Tí u thíy hó læi tín giúo mút cónh khóc cónh cónh thíi đú læi bên Tí u, nên cóng gúi læi tín giúo đú læi "Hói giúo" cho tiĔn.

Tíi đúc biĉt muĉn nhĉn múnh đún chó Hói giúo • đú, và tí bao lâu nay tíi vàn thíc múc tíi sao búo chí Viít ngí vàn dúng chó Hói giúo đú gúi tín giúo Muslim hay Islam do Đóng Tiên tri Mohammed thính læp vào Thí kó 7 • Á ríp, Trung Đóng. Nguyãn nhĉa chónh læi vàn dúng chó Hón Nóm đú tím hiĉu và thí giúi bún ngoãi. Búi và y khi thíy Hón tí dúch Muslim læi đúo Hói, nên cóng gúi đú læi đúo Hói. Đín nay trong ngôn ngí dún gian Viít Nam vàn cónh đúo Hói. Ngí i Tí u gúi cónh Pakistan læi Hói Quãc, tíng Viít vàn quen dúng tín nêc đú nhĉ và y, trong khi trong chó Pakistan khóng có gúi dúnh đún tín giúo, múc dù đúa sí ngí i Pakistan cóng theo đúo Hói. Tíi nghúi cónh hóc giúi Viít Nam nay cóng nên sía chóa læi tín gúi cóa mút síc cónh dúa danh ngoãi quãc khóc búng nhĉng chó thí giúi thóng dúng, thay và dúng theo âm Hón tí, thí dú nhĉ Hoa Thính Đón, Ba Lê, Luân Đón v.v... nhĉ thíi cónh.

Hãy trí líi câu chuyín "Biên Cửng Mới". Khu Tân Cửng do Cùng sín Tùu đùt ra tù năm 1949 đã làm bâ c lí rô ý đã thãm đã c câa chã nghĩa "bành trông Bâc Kinh". Nôc Trung Hoa côd dân sô đãng nhãt thãt giôi, sinh sôn mau lô, nôn bât buôc phôi môrông bâ côi tô thãt i buôi xa xãa nhãt câa lôch sô. Hiôn nay dân sô Trung Quôc cô 1 tô 318 triôu ngông, ngông gôc Hân chiôm 92%, côn 8% lâ nhãng gôc dân thiôu sô đãt loô. Dân gôc Hân nhãu nhã vôy, nhãng lôi sông đãng đãc nhãt môt dãi đãt môt nô Đông Hoa lôc, kôo dài xuông theo bâ biôn Đông Hôi. Diôn tôch toàn thã Trung Quôc kô cô các khu tô trô dân thiôu sô nhã Nôi Mông, Tân Công và Tây Tông, tônh chung lâ 9,572,900 côy sô vuông. Bân đã cho thãy rô các khu tô trô này chiôm hãn môt nôa diôn tôch toàn thã lânh thã, phôn côn lôi lâ vùng câa dân gôc Hân.

Chã đã Công sôn Tùu hiôn nay chã trông bành trông lânh thã cho dân Tùu - hiôn đã bông 1/5 dân sô câ thãt giôi - đã có đã đãt sông và sinh sôn th&em nôa. Nhãng Bâc Kinh khôn ngoan giô trô "bành trông thãm lông" bông cách cho dân gôc ngông i Hân (tôc ngông i Tùu) di dân thãt nhãu qua các lânh thã lâng giông mâ hã đã chiôm, gôi lâ khu "tô trô" nhãng do chính quyôn Trung ông trôc tiôp cai trô, chãng khôác gôi môt tônh Trung Quôc. Ngông i ta đã thãy hình ônh khu gôi lâ "tô trô" Tông. Khi ngông i gôc Tùu đãng hãn ngông i gôc bôn xã, khu tô trô sô biôn thành môt tônh Trung Quôc. Tôi nghôi nhãng nông i lâng giông câa Trung Quôc công có tônh thãn dân tôc môn nh đãnhin thãy rô ý đã câa Trung Công, nôn dân chúng phôi đã phòng. "Biên công môi" lâ bài hôc cho dân tôc Vi&225;t Nam.

Tân Công hiôn nay có tông sô dân lâ 20 triôu ngông i kô câa dân Tùu, trong đó chã có 8 triôu ngông i sôc tôc "uôy-ghô". Thãt phôi Urumqi đãng dân câ nhãt có 1.3 triôu ngông i, nhãng đãi đãa sô là dân Tùu thãt thiôt, côn dân bôn xã "uôy-ghô" đãbô gôt ra ngoôi rôa thành phô, bôi vôi thãng gia Tùu Công đãn đãnh câ, dùng tiôn bôc mua hãt đãt môt thành phô. Ngoài Urumqi, tônh hãn các thành phô khôác lâ Tân Công công tông tô, chãng hãn thành phô lôn thã hai câa Tân Công lâ Kashgar và nhãu thành phô nhã hãn lâ phôa Nam công có loôn. Trong hãn môt tuôn qua hàng chãc ngôn Cônh sôt môc áo giáp, nôn sôt, vô trang sông liôn thanh và câ quôn đãi chính quyôn Trung Quôc đãùn ãùn kéo vào Urumqi và các thành phô khôác câa Tân Công. Nhà côm quyôn Trung ông lâ Bâc Kinh đã đãc biôt cho nhãng hãn ônh đó chiôu trên TV đã cônh cáo các khu vôc khôác trong nông, đãng thãt i công cho thãt giôi biôt đã quy lôi cho ngông i sôc tôc thiôu sô đãn nôi loôn đánh phá và giôt chôc nhãng ngông i gôc Hoa lông thiôu sô đãn làm ăn buôn bán.

Bôt chãp sô đãn áp câa Cônh sôt vô trang Tùu, phong trào đãi đãc lôp câa dân thiôu sô Tân Công vôn tiôp tôc. Trong thãp niôn 90, vôi sô sôp đã câa Liên Sô, phong trào Hôi giôo lâ Trung Á đã gia tông sôc môn, tônh thãn đãc lôp dân tôc lâ các nông i Trung Á môi lúc môt cao. Ngoài ra nhãng ngông i gôc "uôy-ghô" hiôn di tôn khôp môi nôi trên thãt giôi, hôp thành nhãng khôi nhã cũng đãbôu tônh kôu gôi sô chãu ý câa công luôn vô nhãng vô đãn áp dù man câa Quân đãi và Cônh sôt Tùu lâ Tân Công. Môc tiôu câa Bâc Kinh lâ bành trông lânh thã đã dân gôc Hân câa hã có đã đãt sông, nhãng khi hã chãng tiôu diôt văn hóa và ngôn ngông i câa các dân tôc thiôu

sã, hã đãa phãm phãi mãt sai lãm nghiêm trãng.